

הפתרון לא יחכה!

הרוב הגדול של המנהיגים הביעו כגלוי את דעתם שהפתרון הסביר והיחיד הוא הקמת מדינה פלסטינית עצמאית כגדה המערבית וברצועת עזה, שתבוא בקשרי שלום עם ישראל. אכזרי מיכם את הדו"ח שלו בדרישה להעניק מיד חופש פוליטי לתושבי השטחים המוחזקים, כדי לזרז תהליכים אלה, למען השלום.

למחרת פירסום דו"ח זה, הגיב עליו "הארץ" במאמר ראשי, בו דא פסל את עצם רעיון הפתרון הפלסטיני, אך טען כי עדיין מוקדם מדי להעניק חרות פעולה פוליטית לשטחים המוחזקים. בין השאר היעדרה הטענה כי הנכונות לשלום, השוררת כעת בגדה המערבית, היא תוצאת הכיבוש הישראלי, ולכן המשך הכיבוש יגביר נכונות זו. במאמר זה, מתווכח אורי אבנרי עם טענה זו.

בימי הגיהסוכות נפגשו מישלחות של תנועת העולם הזה — כוח חדש עם מנהיגי העם הפלסטיני בגדה המערבית. הפגישות, שנמשכו כמה ימים, הקיפו את כל מנהיגי הציבור העיקריים בגדה, על מנת לדון בדיעותיהם. נדונו בהן בהרחבה, תוך אמון הדדי מלא, הדרכים להשגת שלום ישראלי-פלסטיני.

אורי אבנרי מסר דו"ח מפורט על פגישות אלה בכתבה שפורסמה ב"הארץ". הוא קבע כי כל מנהיגי הגדה מאוחדים עתה בשלוש נקודות: (א) שהעם הפלסטיני עצמו זכרו חייב להכריע על עתידו. (ב) שלא תיתכן חזרה לממלכת ירדן. (ג) שיש לתת לעם הפלסטיני, גם בתנאי הכיבוש הישראלי, את חופש הביטוי, ההתארגנות והפעולה הפוליטיים, כדי שיוגש את רעתו הקולקטיבית ויבחר במנהיגות, לבצע.

גאח אורי אבנרי

שניתן להתעלם מקיום ישראל, או להביא להיעלמותה.

מכאן ירידת קרנם של אירגוני הפידאיון (האגודות" בלשון תושבי הגדה) ש- התיימרו להביא, בדרך קסם, לחיסול ישראל ולהחלפתה במדינה פלסטינית דמוקרטית ולא-כיתתית. בה יחיו מוסלמים, נוצרים ויהודים בצוותא.

ההכרה בקיום ישראל לא היתה עוורת, אילו התפתחה באותו זמן שיגאה לכובש הישראלי. למרבה המזל, לא קרה הדבר. בגדה המערבית הופיע הכיבוש הישראלי בדמות מתונה למדי. על אף התריגים ו- השגיאות החמורות (כגון פיצוץ בתים, גירוש מנהיגים, אי-החזרת פליטים והתנייה נהגות כלפי עזירים בשעת החקירה ובכתיב הסוהר) משווים תושבי הגדה את הכיבוש הישראלי לטובה עם הכיבוש הירדני.

בסך הכל ניתן, אפוא, לסכם שהכיבוש הישראלי הביא בעיקבותיו כמה תהליכים חיוביים, וכי תוצאותיו השליליות לא היו, עד כה, חמורות מדי.

אולם לא הכיבוש לבדו הביא להתפתחות הפסיכולוגית והפוליטית של המחזקות את השאיפה להקמת מדינה פלסטינית עצמאית וחופש שית.

לפחות שלושה גורמים אחרים היו חסרי בים עוד יותר. כבר ציינתי אותם בדו"ח שלי, ואזכירם כאן שוב בקצרה:

(א) הטובה הנורא שערך המישיש טר ההאשמי בפלסטינים, בשנה שעברה ובשנה זו, שחיסל כל זיי קה פלסטינית לשימון הירדני.

(ב) ירידת קרנם וכוחם של הפידאיון, בעיקבות טבח זה.

(ג) החתיאאות מכוחם ומרצונו גם של שאר מדינות ערב לפעול ברצינות לפתרון בעיית העם הפלסטיני, וההכרה החדשה של "אם אין אני לי — מי לי?"

המצב עלול

להשתנות!

ל הגורמים האלה קשורים בזמן, ואיש לא יתקע לידנו שהם יימשכו, בקני יסיר, בשנים הקרובות.

אין יכזר להעלות בדימויו של של התפתחויות, שיכטלו גורמים אלה, או ישנו את צורתם עד ללא חכר — וכך ישכשו מן היסוד את התמונה הקיימת.

המלך חוסיין יכול להירצח. המישיש ההאשמי יכול ליסול בהפרכת-חצר, ש- תעלה לשילטון כוח פרו-פלסטיני, אך עויין לישראל. מחנה הפידאיון יכול להתר אושש, לעורר אהדה ואמון חדישים בקרב הדור הפלסטיני הצעיר. מלחמה חדשה בין ישראל ומצריים יכולה ליצור עובדות חדשות. אסון בלתי-צפוי, כמו שריפת מיסגד אל-אקצה, יכול לשבש את היחסים בין המימשל והאוכלוסייה. אף בלי אשמת המושלים הצבאיים. התפתחות בינלאומית יכולה להביא להקשחת העמדות. ועוד ועוד.

תהליכים הריגורלי. בפוליטיקה, בקיצור, "הכל תלוי בטיב העיתוי."

אני סבור, כי לגבי הפתרון הפלסטיני, העיתוי הנכון הוא עכשיו, ולא בעוד ארבע שנים. אנסה להסביר זאת בקצרה, באופן מעשי.

"אם אין אני

לי — מי לי?"

ידו ניתן לומר שהתודעה הפלסטינית נית החדשה, המובילה לדו-קיום בין מדינת ישראל ומדינה פלסטינית חדשה,

אלא שההגיון הפוליטי אינו זהה עם ההגיון האריתמטי. הפוליטיקה אינה מדע מופשט, אלא עיסוק באנשים חיים ובכור חות חיים שהם. לפחות בחלקם. אירציוני ליים.

בפוליטיקה, למרבה הצער, שתיים ועוד שתיים הן רק לעיתים רחוקות ארבע.

מדוע? מפני שבתהליכים הפוליטיים הגדולים, פועלים תמיד יותר מגורם אחד. לעולם לא ניתן לבודד גורם מסוים, כמו במעבד. דה, ולומר: הוא לבדו יביא תוצאה מסויימת. כי אותו גורם משתלב או מתנגש, במציאות, עם הרבה הרבה גורמים אחרים.

דמה כי התביעה להעניק לעם הפלסטיני בשטחים המוחזקים את חרות הפעולה הפוליטית, כדי שיוכל לגבש מנהיגות דמוקרטית שתכרות שלום עם ישראל, עוררה הד בחוגים נרחבים.

המאמר הראשי של הארץ, עורר טענה שאפשר לתמצת אותה כלהלן:

"אם ארבע שנות כיבוש ישראלי הביאו את העם הפלסטיני ומנהיגיו לנכונות לפרות עימנו שלום, הרי ארבע שנות-כיבוש נוספות יחזקו נכונות זו כפליים."

טענה זו היא לגיטימית והגיונית לכאור רה, ויש להתמודד עימה. חוששני שאינה נכונה, ושיש בה

המכה עתה גלים ברחבי השטח חים המוחזקים הוא ספרו של מוחמד אבו-שילבאיה, עיתונאי והוגה-דעות צעיר שנולד בכפר יהוד, ושישב חמש שנים בכלא הירדני. שם הספר הוא: "אין שלום בלי מדינה פלסטינית חופשית", והוא מודפס בצבעי הדגל הלאומי הפלסטיני. המחבר היה אחד מלמעלה 20 אישים שעייטם נפגשו משלחות מטעם תנועת העולם הזה — כוח חדש, החליפו עייטם דיעות על הדרכים להשגת מטרה זו.

אבו-שילבאיה

היא תוצאת הכיבוש הישראלי בלבד — כי אז בוודאי אפשר היה לטעון שכלל ש- יימשך הכיבוש. כי ייטב, אולם, כפי שניסיתי לפרט בדו"ח שלי, אין הדבר כך. אין לזלזל בחשיבות הנסיון שנרכש ב- ארבע שנות דו-קיום כסוי, תחת כנפי ה- מימשל הצבאי הישראלי. המגע היומיומי, הגבול הפתוח, יחסי המיסחר, כל אלה יצרו היכרות הדדית והכרה פלסטינית ב- מציאות של ישראל. אין כיום פלסטיני סביר כשטיח חים המוחזקים המאמין ברצינות

אלי-ג'עברי ראש עיריית חברון, והמנהיג הרוחני והחילוני הבלתי-מעורער של הריחב רון, הוא אחד האישים מבין שיכתב-המנהיגים הקשישה והמסור רתית שעייטם נפגשו המישלחות, בצד המנהיגים מבני הדור החדש. אלי-ג'עברי תומך בגלוי בהקמת מדינה פלסטינית תוך שלום עם ישראל. למחרת הפגישה, הביע דיעה זו בפה מלא בעת ביקור רשמי שערך בחיפה. המשלחות נפגשו גם עם אישים מרכזיים בשכם, רמאללה, ירושלים המזרחית, בית-לחם ובית-גאללה.

רציונליים ובלתי-רציונליים, בצורה שאי-נה ניתנת לחישוב מדוייק מראש.

מארטין בובר המנוח אמר לי פעם, כשר באתי לבקשו להשתתף בפעולה מסויימת: "בפוליטיקה יש לכל דבר רגע נכון. אותו עניין אינו נכון רגע אחד לפניו, וגם לא רגע אחד אחריו. אבל במשך רגע אחד, הוא נכון. תפקידו של המדינאי הוא לחוש מתי בא הרגע, ולפעול בו." דברים אלה (ואני מצטט מתוך הזיכרון) מזכירים את חוכמת-החיים של קהלת. יש בהם כדי להזהירנו בפני ההזדקקות להגיון אריתמטי ומיכני, בוואנו לדון על

כדי נטפח אשלייה נוחה, ועל כן מסוכנת.

שתיים ושתיים —

אינן ארבע

פי ההגיון האריתמטי, שתיים ועוד שתיים הן ארבע. לפי אותו הגיון, אם ארבע שנים גרמו לתוצאה מסויימת, שמונה שנים צריכות לגרום לאותה תוצאה כפול שתיים.